

MÀSTER OFICIAL EN ANÀLISI I GESTIÓ DEL PATRIMONI ARTÍSTIC

**Departament d'Art i de Musicologia
Universitat Autònoma de Barcelona
Curs 2018-2019**

PRESENTACIÓ:

El Màster Oficial en Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic del Departament d'Art i de Musicologia ha estat dissenyat per oferir als nostres estudiants una formació avançada en una varietat de camps relacionats amb l'estudi del patrimoni i de la creació artística en general –investigació, crítica, conservació, gestió, difusió i mercat artístic–. L'objectiu del curs és doble i consisteix, d'una banda, a dotar-vos de les eines i els coneixements necessaris per continuar pel camí de la recerca historicoartística, i de l'altra, a familiaritzar-vos amb una diversitat d'aspectes relacionats amb la pràctica dels estudiosos de l'art –conservadors, galeristes, antiquaris, comissaris, crítics, etc.–, introduint-vos, així, en els múltiples vessants de l'esfera professional dels nostres estudis i les seves aplicacions dins de l'ampli sector de les arts.

El Màster compta amb la valuosa col·laboració del Museu Nacional d'Art de Catalunya. Un ampli equip de professionals del Museu imparteix les classes del Mòdul de Conservació i Gestió del Patrimoni Artístic a les instal·lacions del Museu (sales de reserva, galeries i gabinets, àrea de restauració, aules-taller i centre de control, entre d'altres). Mitjançant aquestes classes coneixereu de primera mà com es gestiona la gran col·lecció del Museu: les tasques relacionades amb la seva organització, anàlisi i conservació, la planificació de les exposicions temporals, dels programes educatius, de les campanyes de comunicació, i molts altres aspectes relacionats amb el dia a dia d'un museu d'aquesta magnitud i complexitat. www.mnac.cat

El programa del Màster Universitari en Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic de la UAB inclou un complet Mòdul de Pràctiques en el que col·laboren nombrosos Museus i altres entitats dedicades al món de l'art i del patrimoni artístic. Finalment, pel que fa als recursos per a la recerca, el Màster compta amb el magnífic fons d'art a la Biblioteca d'Humanitats de la UAB: <http://blogs.uab.cat/bhart/>

Coordinador: Rafael Cornudella
coordinacio.master.patrimoni.artistic@uab.cat
rafael.cornudella@uab.cat

Estructura:

El màster s'estructura en quatre mòduls obligatoris que sumen 40 crèdits ECTS, i tres mòduls optatius, d'aquests tres l'estudiant haurà de cursar dos, que equivalen a 20 crèdits ECTS. El 60 crèdits ECTS totals del curs resulten de la suma dels 40 crèdits obligatoris i els 20 optatius.

Durada: 1 any acadèmic a temps complet (60 crèdits ECTS) o 2 anys acadèmics a temps parcial (en aquest cas és obligatori matricular un mínim de 30 crèdits ECTS el primer any).

MÒDULS OBLIGATORIS

1. Patrimoni artístic: vies d'estudi i tècniques d'anàlisi. 12 crèdits ECTS (1er semestre)
2. Art, història i pensament. 10 crèdits ECTS (1er semestre)
3. Pràctiques integrades. 9 crèdits ECTS (1er i 2on semestres)
4. Treball de fi de Màster. 9 crèdits crèdits ECTS (1er i 2on semestres)

MÒDULS OPTATIUS

5. Conservació i gestió del patrimoni artístic. 10 crèdits ECTS (1er semestre)
6. Crítica i difusió de l'art. 10 crèdits ECTS (2on semestre)
7. Art i comerç. 10 crèdits ECTS (2on semestre)

Horaris:

Mòdul 1: dimarts i dijous a la tarda (16:00 a 19:00) i divendres al matí (10:00-13:00)

Mòdul 2: dimarts i dijous a la tarda (16:00 a 19:00) i divendres al matí (10:00-13:00)

Mòdul 5: dilluns i dimecres al matí (9:30 a 13:30) Museu Nacional d'Art de Catalunya

Mòdul 6: dimecres a la tarda (16:00 a 19:00) i algun divendres al matí (10:00-13:00)

Mòdul 7: dilluns a la tarda (16:00 a 19:00) i algun divendres al matí (10:00-13:00)

A la pàgina web d'Informació General del Màster es pot consultar el calendari del curs amb els horaris i les dates de les classes especificats. Els horaris de pràctiques els acorden el tutor de la institució de destinació i l'estudiant. A la pàgina web, concretament a les Guies docents, també trobareu informació més detallada sobre el programa i la planificació de cadascun dels Mòduls.

MÒDULS OBLIGATORIS

Mòdul obligatori 1: Patrimoni artístic: vies d'estudi i tècniques d'anàlisi

12 crèdits ECTS

Coordinadora: Montserrat Claveria (UAB)

El programa del Mòdul 1 té un caràcter investigador i constitueix el primer pilar del curs pel que fa a la iniciació a la recerca. El mòdul s'articula a l'entorn de 3 seminaris centrats en un tema d'estudi. L'objectiu dels seminaris consisteix a acostar l'estudiant al procés de «fabricació» de la recerca en matèria artística; s'examinen les seves fases, metodologies, fonts i tècniques, així com la diversitat de punts de vista que entren en joc o cal tenir en compte en un procés d'investigació.

Programa:

- **Sessió de benvinguda i d'introducció al curs. Informació general sobre l'organització de les pràctiques. Professors: Rafael Cornudella i Ricard Bru**

Seminari 1

Tema: *El uso de spolia en la arquitectura tardoantigua y medieval (siglos IV-XIII)*

Professor: Antonio Peña (UAB)

El estudio del reaprovechamiento de elementos arquitectónicos, sobre todo de época romana, en construcciones de época tardoantigua y medieval constituye una línea de investigación que remonta a la década de 1930. Desde entonces, numerosos especialistas han prestado su atención a este fenómeno tan extendido en la arquitectura de Italia y, en especial, de la propia Roma. El propósito principal del seminario será analizar las claves que rigen el uso de *spolia*, término latino aplicado al material reutilizado, su repercusión en la imagen de los edificios en los que se integra y la ideología que subyace en el proceso. Todo ello, ilustrado con una serie de ejemplos selectos de diferentes regiones del Mediterráneo.

1. Cuestiones generales. Concepto de *spolia*. Historia, formas y causas del reaprovechamiento.
2. Antigüedad Tardía (siglos IV-VII). Roma e Imperio bizantino (arquitectura civil y religiosa).
3. Alta Edad Media (siglos VIII-X). Arquitectura cristiana (Imperio carolingio y Sacro Imperio) e islámica (omeyas de Siria y Mezquitas de Córdoba y de Qayrawan).
4. Plena Edad Media (siglos XI-XIII). Roma, Pisa y Venecia.

Seminari 2

Tema: Tresors d'orfebreria i esmalt al romànic català. De la recerca històrica a la recuperació patrimonial i museogràfica

Professor: Joan Duran-Porta (UAB)

L'orfebreria és l'art veritablement "major" dels segles medievals. La poca atenció que encara avui li dedica la historiografia és, en part, conseqüència de l'escassetat d'obres rellevants conservades, però també fruit de prejudicis crítics derivats de l'assumpció de criteris anacrònics de jerarquia de les arts. Malgrat que, en l'àmbit català, la conservació de mobles i objectes metàl·lics és especialment exigua, les fonts escrites constaten la importància de l'orfebreria romànica i permeten valorar amb justícia el seu relleu artístic i funcional. El curs es planteja amb un doble objectiu: d'entrada, visualitzar l'exuberant panorama orfebre dels segles XI a XIII que reflecteixen els documents i, per altra banda, destacar els valors patrimonials de les peces conservades. En aquest sentit, s'abordarà l'anàlisi de diversos projectes museogràfics i discursos expositius que integren objectes metàl·lics, i es reflexionarà sobre la necessitat de formular propostes noves que permetin integrar convincentment l'orfebreria en els discursos dominants (de recerca i de divulgació) sobre l'art català de la plena edat mitjana.

1. *L'orfebreria de la plena Edat Mitjana*. Panorama general de l'orfebreria europea: terminologia, materials i tècniques (tractadística), artífexs i focus de producció. El col·leccionisme modern i els orígens de la historiografia. Problemes i debats historiogràfics generals. La recerca sobre orfebreria medieval a Catalunya.
2. *Orfebreria a Catalunya: fonts documentals i obra conservada*. La recerca documental com a suport bàsic. Tipus de fonts i d'informacions. Alguns aspectes particulars: orígens dels materials, notícia dels artífexs, interessos dels promotors. Els tresors eclesiàstics (i laics) i els seus valors econòmics. Tipologies de l'orfebreria religiosa: del gran mobiliari a l'utilitatge litúrgic. Importància i caracterització dels objectes profans. Importacions i producció local.
3. *El mobiliari de metall en el romànic català*. La decoració dels altars: taules frontals, laterals, baldaquins, retaules. Aspectes terminològics i documentals. Panoràmica de mobles documentats. Estudis particulars: els frontals d'or de Ripoll i de Girona (i la difusió del seu model a la península ibèrica). Els baldaquins de plata de Ripoll. Del metall a la fusta: la imitació de l'orfebreria i les seves motivacions i practiques.
4. *Els esmalts*. L'esmalt com a procediment decoratiu en l'orfebreria medieval. Les tècniques: esmalt *cloisonné* i esmalt *champlevé* (i altres tècniques). Focus de producció i evolució de l'esmalt a l'Occident medieval: del món carolingi a la producció del romànic. Ús i producció d'esmalt *cloisonné* a la Catalunya del segle XI. La importació de productes llemosins en *champlevé*: vies d'arribada i persistència del producte. Un debat obert: la imitació local de l'obra de Llemotges.

5. *L'orfebreria com a patrimoni artístic (I)*. Obra conservada i exposada. Anàlisi de les col·leccions dels museus catalans (i comparativa internacional).
Procedències i discussions: evolució dels criteris d'adquisició de peces. Els museus i la recerca: aportacions al coneixement de les peces mitjançant anàlisis de laboratori.
6. *L'orfebreria com a patrimoni artístic (II)*. El valor de l'orfebreria en l'espai expositiu. Criteris de selecció i exposició de peces. Necessitats i recursos per a l'exhibició. L'espai expositiu com a discurs històrico-artístic. Activitat pràctica a l'aula: definició i justificació d'un projecte expositiu relacionat amb l'orfebreria.

Activitat complementària: Visita al Museu Episcopal de Vic (MEV). 1) Marc Sureda (conservador del MEV): el museu i les seves col·leccions. 2) Joan Duran-Porta: l'orfebreria medieval. 3) Rafael Cornudella: els retaules gòtics i del primer Renaixement. Aquesta activitat és un complement dels seminaris de J. Duran-Porta (Mòdul 1) i de R. Cornudella (Mòdul 2)

Seminari 3

Tema: *El cardenal Antoni Despuig. Col·leccionisme, Grand Tour i cultura il·lustrada*
Professor: Marià Carbonell (UAB)

Un dels arguments preferents de la historiografia historicoartística dels últims quaranta anys –però que conserva tota l'actualitat– és el de les relacions artístiques establertes entre els diversos territoris hispans i els estats italians, en general, i amb Roma, en particular. Un dels períodes més estudiats, tot i algunes llacunes incomprensibles, és l'època de la Il·lustració. En aquest seminari es vol abordar aquesta problemàtica a partir d'alguns exemples concrets i, sobretot, del cas paradigmàtic del cardenal mallorquí Antoni Despuig, segurament el col·leccionista espanyol més important de la seva generació (tant d'antiguitats com de pintures), impulsor d'excavacions arqueològiques, protector d'artistes pensionats a Roma, redactor d'una guia del *Grand-Tour* (si més no pel que fa a l'itinerari italià) i promotor d'empreses artístiques a Mallorca. El seminari també té l'objectiu de donar a conèixer l'activitat d'altres individus potser menys famosos però molt significatius de la cultura i els gustos del seu temps, en particular dels països de parla catalana.

1. *Grand Tour*, col·leccionisme i cultura il·lustrada. Aspectes generals.
2. Relacions artístiques Espanya-Itàlia al segle XVIII. *Dramatis personae*: eclesiàstics, polítics, noblesa, artistes.
3. Els *grand-touristes* hispans. Casos pròxims: els illencs Francesc J. d'Olives, Cristòfol Vilella, Antoni Despuig.
4. El cardenal Despuig com a col·leccionista d'antiguitats. Professora convidada: Manuela Domínguez.
5. El cardenal Despuig com a promotor artístic.
6. El panorama a Catalunya. Professor convidat: Francesc Miralpeix (Universitat de Girona).

Activitat complementària: A més dels professors convidats ja esmentats, està prevista la intervenció del professor Sergio Rossi (Caravaggio: fortuna crítica des de la Il·lustració i perspectives actuals d'estudi).

Activitat complementària: 7ª Jornada Mercat de l'art, col·leccionisme i Museus, Palau de Maricel (Saló d'Or), Sitges, 26 d'octubre de 2018. Coordinació científica: Bonaventura Bassegoda (UAB) i Ignasi Domènech (Museus de Sitges)

- **Sessions de seguiment del projecte del treball de fi de Màster.**
Professora : Montserrat Claveria.

Avaluació:

Assistència i participació activa als seminaris: 30 %

Tutories de seguiment del projecte del Treball de fi de Màster: 20%

Presentació escrita del projecte del Treball de fi de Màster: 50 % (Per a més informació, vegeu la Guia docent del Treball de fi de Màster).

A la Guia Docent del Mòdul (Web Màster Oficial en Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic-Pla d'Estudis-Guies Docents) trobareu una Bibliografia bàsica per treballar els temes del programa.

Mòdul obligatori 2: Art, història i pensament

10 crèdits ECTS

Coordinador: Rafael Cornudella

El programa del Mòdul 2 enllaça amb el del Mòdul 1 i constitueix el segon pilar del curs pel que fa a la introducció a la investigació. Pel plantejament de les classes i pels seus continguts específics, el programa d'aquest mòdul té per objecte introduir perspectives noves o originals a l'estudi d'un conjunt de temes de llarg recorregut i naturalesa diversa, tant des del punt de vista conceptual com espacial i temporal.

Programa:

a) *El meravellós a l'Edat mitjana. Imatges, objectes, textos*

Professora: Anna Orriols (UAB)

1. La geografia del meravellós. Monstres i indrets fabulosos.
2. El prodigi a l'abast. Amulets, relíquies, ex-vots i joies.
3. Fast i meravella. Detectores de verí i objectes animats. Del tresor a la taula.

4. Text i imatge. Relats prodigiosos
5. Simposi "Imago & Mirabilia" (lloc: Museu Nacional d'Art de Catalunya)*
6. Simposi "Imago & Mirabilia" (lloc: Museu Nacional d'Art de Catalunya)

*El simposi Internacional "Imago & Mirabilia" (direcció: Anna Orriols i Jordi Cerdà) serà gratuït per als alumnes del màster, que hauran d'assistir-hi un mínim de 6 hores.

b) El retaule gòtic català en els orígens del gran retaule hispànic: de la imitació dels models importats a l'afirmació d'una tipologia autòctona (segles XIV i XV)

Professor: Rafael Cornudella (UAB)

A partir d'una àmplia casuística, el seminari es proposa explicar l'eclosió de la producció retaulística a Catalunya tot fent convergir diverses possibilitats i estratègies d'anàlisi, entre les quals les referides al rol del retaule dins l'espai litúrgic i l'economia de les imatges; les dinàmiques contraposades de diversificació i unificació quant a tipologies, formats i estructures del retaule; la pluralitat d'opcions en relació a les condicions de l'espai arquitectònic; la promoció de capelles i retaules, les modalitats contractuals, el paper respectiu de l'"assessor iconogràfic" i de l'artista; les diverses possibilitats pel que fa a l'organització dels components figuratius dins de l'estructura tectònica del retaule; les opcions estilístiques, tant pel que fa als elements figuratius com a les formes arquitectòniques i ingredients decoratius, etc.

1. La qüestió dels primers retaules: hipòtesis i evidències. Apunt sobre les premisses per a l'eclosió del retaule al s. XIV. La introducció tardana de l'arquitectura gòtica. La institució de beneficis *pro anima* i la multiplicació dels altars i capelles secundaris. El retaule i l'economia de les imatges a l'església. Frontal i retaule: crítica de la teoria del *joint up*. Els models francesos i els retaules catalans de finals del segle XIII i inicis del s. XIV.
2. L'italianisme en els retaules pictòrics: l'època del Mestre de Baltimore i dels Bassa. La persistent diversitat de tipologies i la concepció del tipus de retaule català "clàssic". Els retaules escultòrics de pedra a mitjan segle XIV.
3. *Mainstream* i corrents alternatius en l'italianisme de mitjan segle. L'arquitectura del retaule i el retaule dins l'arquitectura. Apunts sobre les tipologies de retaule en relació amb l'espai. Els retaules d'estructura exempta. *Retaule* i *tabernacle*. El retaule de l'altar major i la reserva eucarística. L'aportació dels germans Serra i la consolidació del model "clàssic" del retaule pictòric català. El gran retaule vertical. Els retaules de pedra. La contribució de Bartomeu de Rubió a Lleida.
4. El retaule en temps del "gòtic internacional". Retaules pictòrics de Borrassà i altres pintors coetanis. Els grans retaules escultòrics de pedra: Pere Joan i Pere Oller. La pluralitat de centres i els intercanvis dins de l'àmbit català i de la Corona d'Aragó. Els retaules de Bernat Martorell.
5. De València a Barcelona: "domesticació" de la modernitat eyckiana i confirmació del tipus "clàssic" del retaule català. El retaule pictòric a l'època de

Lluís Dalmau i Jaume Huguet. Retaules escultòrics i retaules mixtos d'escultura i pintura a la segona meitat del s. XV i inicis del s. XVI.

6. *Els retaules aragonesos al llarg del segle XV: tipologies i peculiaritats estructurals i iconogràfiques a través de la documentació i els exemples conservats.* Els grans retaules marians i cristològics en temps del gòtic internacional: Blasco de Grañén i el seu cercle. Els retaules d'advocació múltiple al llarg del segle XV: qüestions d'iconografia i estructura. Els vincles de la retaulística aragonesa amb altres territoris de la Corona. Professora convidada: Guadaira Macías (Universitat de Barcelona).

c) Japonisme. La fascinació per l'art japonès a la Catalunya dels segles XIX i XX

Professor: Ricard Bru (UAB)

Les quatre sessions analitzaran amb profunditat el fenomen del japonisme a Catalunya presentant els mètodes de recerca i els resultats d'una investigació d'àmbit tant local com global.

1. *Japonisme a l'Europa.* Introducció al fenomen global d'atracció, influència i inspiració de l'art japonès de la segona meitat del segle XIX i inicis del segle XX. Exposaran també casos concrets de recerca com l'impacte de l'art eròtic japonès als artistes europeus de finals del vuit-cents.
2. *Japonisme a Catalunya (1868-1888).* Atracció i impacte de l'art japonès a Catalunya fins a l'Exposició Universal de 1888, de Marià Fortuny a Alexandre de Riquer.
3. *Japonisme a Catalunya (1889-1915).* Estudi del japonisme en temps del modernisme, de Ramon Casas a Lluís Domènech i Montaner.
4. *Japonisme a Catalunya (1915-1975).* Aproximació a la fascinació per l'art i la cultura japonesa del noucentisme fins a les segones avantguardes, de Francesc Galí a Joan Miró.

d) Elements per a l'estudi de l'art del paisatge

Professora: Núria Llorens

En aquest seminari farem un recorregut al llarg de la història de l'art del paisatge a Occident, detenint-nos a estudiar una selecció de temes o d'episodis. En els dos primers, abordarem una sèrie de qüestions relacionades amb l'origen i el desenvolupament de la pintura de paisatge al llarg dels segles XVI i XVII. Examinarem un recull d'obres d'aquest període, parant atenció tant als aspectes tècnics com a la base teòrica, és a dir, a les idees i les referències artístiques, literàries, filosòfiques o culturals associades a aquestes obres. Dedicarem el tercer tema a l'estudi de l'impuls i la renovació que el dibuix de paisatge experimentà en el segle XVIII. Més concretament, examinarem els dibuixos que il·lustren les descripcions i relats de viatges, aturant-nos a observar les característiques de les imatges de dos tipus de publicacions de l'època: els viatges científics i els pintorescos. A continuació, ens

situarem en el context de la revolució industrial. Des d'aquesta perspectiva, traçarem un itinerari que va des de la visió romàntica, ideal i nostàlgica del paisatge fins a la descripció "realista" d'un món transformat per la indústria, els transports i les formes de vida modernes. I a l'últim tema farem una aproximació a l'art del paisatge dels darrers cinquanta anys, a partir de l'anàlisi d'una selecció d'artistes amb una obra a l'entorn de la idea del paisatge, de l'experiència dels llocs, de les relacions entre els éssers humans i el món natural, etc. L'obra d'alguns d'aquests artistes pot interpretar-se com una resposta o un antídoto contra els efectes destructius del sistema econòmic actual en el medi natural i rural, en les condicions de vida i en els valors humans inherents als llocs.

1. El paisatge en l'art d'època moderna: gèneres, tècniques de representació, valors i transformacions, I. (s. XVI- s. XVII)
2. El paisatge en l'art d'època moderna: gèneres, tècniques de representació, valors i transformacions, II. (s. XVI- s. XVII)
3. Les teories modernes del paisatge, *Ut pictura poesis, musica et scientia*: lectura de fonts per a l'estudi de les arts del paisatge. (s. XVI- s. XVII)
4. El viatge i el dibuix de paisatge en el període il·lustrat. La mirada científica i la il·lustració pintoresca.
5. De la imaginació romàntica a la visió "realista" d'un món en transformació: els paisatges de l'època de la revolució industrial.
6. Consciència dels límits i experiència del lloc: notes sobre els artistes i el paisatge des dels anys 60 fins a l'actualitat.

Avaluació:

Assistència i participació activa a classe: 20 %

Exposició oral adreçada a la classe, d'uns 20 minuts, d'un tema relacionat amb un punt del programa del Mòdul 2: 40 %.

Entrega d'un treball escrit sobre el tema triat: 40%

Per la preparació de la presentació i el treball escrit, l'estudiant comptarà amb l'assessorament dels professors del Mòdul.

A la Guia Docent del Mòdul (Web Màster Oficial en Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic-Pla d'Estudis-Guies Docents) trobareu una Bibliografia bàsica per treballar els temes del programa.

*A banda de les sortides incloses en el programa, al llarg del període lectiu es poden organitzar altres sortides o viatges de caràcter obligatori o opcional de la disponibilitat dels professors, en funció dels interessos del alumnes i del calendari d'exposicions. De la mateixa manera, la coordinació del Màster també pot programar noves conferències de professors convidats.

Mòdul obligatori 3: Pràctiques integrades

9 crèdits ECTS

Coordinador: Ricard Bru (UAB)

El mòdul consta de 150 hores de pràctiques, distribuïbles durant el 1er i/o el 2on semestre del curs (juliol inclòs). L'estada de pràctiques es realitza a una de les institucions amb les que la UAB té conveni de col·laboració. Si l'estudiant té interès a fer les pràctiques a una entitat que no apareix a la nostra llista, la coordinació estudiarà el cas i, si és viable, es tramitarà expressament un conveni amb aquella entitat. Convençuts de l'important complement que l'experiència de les pràctiques suposa en la formació de l'estudiant, una de les prioritats del nostre Màster consisteix a adequar –en la mesura del possible– les pràctiques al perfil i interessos dels nostres estudiants. A començament de curs el coordinador del Mòdul de pràctiques s'entrevista amb els estudiants matriculats per parlar d'aquesta qüestió i informar-los. A partir d'aquí, s'inicia el procés d'organització de les pràctiques. Les tasques que l'estudiant du a terme al llarg del període de pràctiques acostumen a estar vinculades a un projecte desenvolupat per la seva institució de destinació, i poden ser molt diverses –col·laboració en la documentació, catalogació i registre de col·leccions; tasques de suport a la preparació i muntatge d'una exposició; col·laboració amb els serveis de comunicació o amb els serveis educatius; participació en un projecte d'edició; suport a les tasques de gestió relacionades amb el dia a dia del departament d'un museu, un centre d'art o una galeria, etc– . Com és lògic, els projectes varien en funció dels centres. Abans d'iniciar l'estada de pràctiques, l'estudiant s'entrevista amb el professional del centre de destinació que l'ha de supervisar amb l'objectiu d'establir un primer contacte, acordar les tasques a realitzar i també parlar del calendari i els horaris. Un cop acabat el període de pràctiques, l'estudiant ha de presentar una memòria de l'activitat realitzada.

*Important: Quan es matricula el mòdul de pràctiques, s'ha d'abonar una assegurança complementària. (Preu de l'assegurança complementària: aprox. 7,55 €)

La UAB, el Departament d'Art i de Musicologia té conveni amb les següents institucions:

Barcelona:

Museu Nacional d'Art de Catalunya www.mnac.cat

Museu d'Art Contemporani de Barcelona, MACBA <http://www.macba.cat/>

Museu d'Arqueologia de Catalunya, MAC <http://www.mac.cat/>

Museu del Disseny de Barcelona

<http://ajuntament.barcelona.cat/museudeldisseny/cat>

Museu d'Història de Barcelona, MUHBA <http://museuhistoria.bcn.cat/>

Museu del Modernisme Català, MMCAT <http://www.mmcat.cat/>

Arts Santa Mònica <http://www.artssantamonica.cat/inici.aspx>
Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi <http://www.racba.org/>
Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes
<http://www.bcn.cat/monestirpedralbes/ca/index.html>
Agència Catalana de Patrimoni Cultural
[http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura i adreces/organismes/dgpc/accio/agencia patrimoni](http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc/accio/agencia_patrimoni) (Es tracta de fer l'estada de pràctiques a un dels centres pertanyents a l'Agència Catalana de Patrimoni Cultural, vegeu pàgina web).
Arxiu Fotogràfic de Barcelona <http://arxiufotografic.bcn.cat/>
Associació Catalana de Crítics d'Art, ACCA <http://acca.cat/>
A-FAD, Associació d'Artistes i Artesans del Foment de les Arts i del Disseny
<http://www.fad.cat/>
Casa Àsia <http://www.casaasia.es/>
Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuais, CCMA: TV3, Catalunya Ràdio,
<http://www.ccma.cat/>
El Born Centre de Cultura <http://elbornculturaimemoria.barcelona.cat/>
Escola Massana. Centre d'Art i Disseny <http://www.escolamassana.es/>
Filmoteca de Catalunya <http://www.filmoteca.cat/web/>
Fundació Joan Miró <http://www.fundacionmiro-bcn.org/index.php?idioma=4>
Fundació Rocamora <http://www.rocamora.es/inicio/>
Fundació Vila Casas <http://www.fundaciovilacasas.com/>
Fundación Docomomo Ibérico Documentación y conservación de la arquitectura y el urbanismo del movimiento moderno <http://www.docomomoiberico.com/>
Galeria Malborough, Barcelona <http://www.galeriamarlborough.com/>
Adngaleria <http://www.adngaleria.com/web/pag/home.asp?la=ca>
Galeria Mayoral <http://www.galeriamayoral.com/ca/>
Galeria RocioSantaCruz <http://rociosantacruz.com/ca/>
Hangar.org, Centre de Producció i Recerca d'Arts Visuals, <https://hangar.org/ca/>
Institut Amatller d'Art Hispànic <http://fundacionamatller.org/>
Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) <http://barcelonacultura.bcn.cat/webs-de-linstitut-de-cultura-0> (Es tracta de fer l'estada de pràctiques a un dels centres pertanyents a l' Institut de Cultura de Barcelona, vegeu pàgina web)

Província de Barcelona:

Diputació de Barcelona <http://www.diba.cat/museuslocals/nouwebmuseus/index.html>
(Es tracta de fer l'estada de pràctiques a un dels centres de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, vegeu pàgina web)
Museu d'Art de Cerdanyola <http://museudart.blogspot.com.es/>
Museu Tomàs Balvey, Cardedeu <http://www.museudecardedeu.cat/>
Museu de Granollers <http://www.museugranollers.org/index.php>
Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia
<http://www.igualadaturisme.cat/institucio.php>
Museu Comarcal de Manresa <http://www.museudemanresa.cat/>
Museus de Martorell <http://museus.martorell.cat/>

Consorci Museu d'Art Contemporani de Mataró, Col·lecció Bassat

<http://www.bassatgaudimataro.cat/es/>

Museu de Montserrat <http://www.museudemontserrat.com/>

Museu de Sant Cugat <http://www.museu.santcugat.cat/>

Consorci de Patrimoni de Sitges <http://www.museusdesitges.com/?lang=ca>

Museu de Terrassa

http://www.terrassa.cat/Front/dist_tercer_n/_y0iURm1ta1COVMRQ7Ji5cFbu5HvPQU_nIQBHpCIAHx2xx1YQlp0mZEQ

Centre de Documentació i Museu Tèxtil, Terrassa <http://www.cdmt.es/#>

Centre Cultural Terrassa <http://www.fundacioct.cat/>

Museu Episcopal de Vic <http://www.museuepiscopalvic.com/>

Organisme Autònom de Patrimoni Víctor Balaguer, Vilanova i la Geltrú

<http://www.victorbalaguer.cat/?q=ca/node/23>

Museu Monjo, Vilassar de Mar

<http://www.vilassardemar.cat/directori/equipaments/museu-monjo>

Girona:

Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural, ICRPC <http://www.icrpc.cat/>

Fundació Museu del Cinema-Col·lecció Tomàs Mallol

<http://www.museudelcinema.cat/cat/index.php>

Tarragona:

Museu de les Terres de l'Ebre <http://www.museuterresebre.cat/>

Andorra:

Departament de Patrimoni Cultural del Govern d'Andorra

<http://www.cultura.ad/patrimoni>

Avaluació: Informe del tutor del pràctiques: 50 %. Memòria final de pràctiques: 50 %.

Mòdul obligatori 4: Treball de Fi de Màster

9 crèdits ECTS

Coordinador: Rafael Cornudella

Es tracta de realitzar al llarg del curs un treball d'investigació original i específic sobre una temàtica lliurement escollida relacionada amb els diversos camps d'estudi del Màster –història i teoria de les arts; gestió i conservació del patrimoni artístic; crítica d'art i difusió de l'art; col·leccionisme i mercat d'art. El treball serà supervisat per un professor del Departament d'Art. Per demanar assessorament sobre la temàtica del treball i sobre la seva tutorització, a l'inici del curs l'estudiant podrà demanar consell al coordinador d'aquest mòdul (ahora coordinador del màster), o bé adreçar-se directament a algun dels professors del Departament d'Art que sigui coneixedor de la temàtica sobre la qual l'estudiant vol fer el treball. Es pot donar el cas d'un treball que per la seva temàtica abasti dues especialitats, i en aquest cas us podem recomanar fer el treball amb dos tutors.

La data límit d'entrega del treball és el **15 de juliol de 2018**. La defensa oral del treball es realitza durant la primera quinzena de setembre. Per a més informació consulteu la Guia Docent (Web Màster Oficial en Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic-Pla d'Estudis-Guies Docents).

Avaluació:

Memòria escrita del TFM: 80%

Defensa oral del TFM: 20%

MÒDULS OPTATIUS

Mòdul optatiu 5: Conservació i gestió del patrimoni artístic

10 crèdits ECTS

Coordinadors: Norma Vélez (Museu Nacional d'Art de Catalunya) i Bonaventura Bassegoda (UAB)

MUSEU NACIONAL PRO: PROFESSIONALS, PROJECTES I PROCESSOS AL MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

El programa d'aquest mòdul pren la forma del curs el *Museu Nacional Pro, Professionals, Projectes i Processos al Museu Nacional d'Art de Catalunya*, impartit pels professionals del Museu. L'objectiu d'aquestes classes consisteix a conèixer el Museu des de dins. S'ofereixen eines per comprendre millor el caràcter i la varietat de tasques que realitzen els seus professionals, i també elements per reflexionar sobre el funcionament dels museus com a organitzacions complexes i canviants, i sobre el seu paper en les societats contemporànies.

MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA

Programa

Dilluns 8 d'octubre

- 9.30 – 10.00 h **Benvinguda**
Pepe Serra, director del Museu Nacional d'Art de Catalunya
Bonaventura Bassegoda (UAB)
- 10.00 – 11:30 h **Projecte del museu. El Pla Estratègic**
Pepe Serra, director del Museu Nacional d'Art de Catalunya
- 11:30 – 12:00 h Pausa
- 12:00 – 12:30 h **Com funcionarà el curs**
Lluís Alabern, cap de Mediació i Programació Cultural
Norma Vélez, responsable d'Activitats
- 12:30 – 13:30 h **D'on venim. Història de les col·leccions i del Palau Nacional**
Albert Estrada-Rius, conservador en Cap del Gabinet Numismàtic de Catalunya

Dimecres 10 d'octubre

- 9:30 –11:00 **Treballant amb les col·leccions**
Francesc Quílez, Coordinador de Col·leccions i Conservador en Cap del Gabinet de Dibuixos i Gravats
- 11:00 –11:30 Pausa
- 11:30-12:30 **La feina d'un conservador: funcions i gestió de l'obra d'art**
Gemma Ylla, adjunta de conservació d'Art Romànic
Elena Llorens, adjunta de conservació d'Art Modern i Contemporani
Cèsar Favà, adjunt de conservació de la col·lecció d'Art Medieval
- 12:30-13:30 **La feina d'un conservador: estudi de l'obra d'art. Casos pràctics**
Joan Yeguas, conservador d'Art del Renaixement i Barroc
Eduard Vallès, conservador d'Art Modern i Contemporani

Dilluns 15 d'octubre

- 9.30 – 10.30 h **El registre d'obres d'art**
Sílvia Tena, cap del Departament de Registre i Gestió de col·leccions
- 10.30 – 11:00 h Pausa
- 11:00 –12:30 h **Explicació i visita a les reserves, moll de càrrega, sala d'embalatge.**
Jordi Casanovas, tècnic de Registre i Gestió de Col·leccions
- 12:30 –13:30h **La restauració i conservació preventiva**
Mireia Mestre, cap de l'Àrea de Restauració i Conservació Preventiva

Dimecres 17 d'octubre

- 9.30 – 10:30 h **Els tallers de restauració, plató fotogràfic i sala de raigs x. Visita (primera part)**
Equip de l'Àrea de Restauració i Conservació Preventiva
- 10:30– 11 h Pausa
- 11.00–13:30 h **Els tallers de restauració, plató fotogràfic i sala de raigs X. Visita (segona part)**
Equip de l'Àrea de Restauració i Conservació Preventiva

Dilluns 22 d'octubre

- 9:30 – 10:30 h **Museum Plus: una eina de gestió de col·leccions**
Neus Conte, responsable de la Unitat de Documentació de Col·leccions
- 10:30 – 11:00 h Pausa
- 11:00 – 12:00 h **Museografia. Els diferents llenguatges de les sales**
Lluís Alabern, cap de Mediació i Programació Cultural
- 12:00-13:30 h **La col·lecció d'Art Romànic. Visita**
Jordi Camps, conservador en cap de la col·lecció d'Art Medieval

Dimecres 24 d'octubre

- 9.30 – 11:00 h **La col·lecció de Renaixement i Barroc. Visita**
Francesc Quílez, Coordinador de Col·leccions i Conservador en Cap del Gabinet de Dibuixos i Gravats, i Joan Yeguas, conservador d'Art del Renaixement i Barroc
- 11:00 – 11:30 h Pausa
- 11.30 – 13:00 h **La col·lecció d'Art Modern. Visita**
Eduard Vallès i M. Àngels Fondevila conservadors d'Art Modern i Contemporani

Dilluns 29 d'octubre

- 9.30 – 12.30 h **1a estada amb professionals (opcional)**
Cada estudiant comparteix un matí de treball amb un professional del museu.

Dimecres 31 d'octubre

- 9:30 –10:30 **Les exposicions temporals**
Susanna López, cap de l'Àrea de Registre i Exposicions
- 10:30 –11:00 Pausa
- 11:00 –12:30 **El disseny de les exposicions temporals.**
Anna Alcubierre, escenògrafa i museògrafa
- 12:30–13:30 **La col·lecció d'Art Gòtic. Visita**
Cèsar Favà, adjunt de conservació de la col·lecció d'Art Medieval

Dilluns 5 de novembre

- 9:30–11:00 **El Gabinet Numismàtic de Catalunya. Visita**
Albert Estrada-Rius, conservador del Gabinet Numismàtic de Catalunya
- 11:00–11:30 h Pausa
- 11:30– 12:30 **Art Contemporani: una col·lecció per fer**
Àlex Mitrani, responsable del pla d'art català de postguerra i segona avantguarda
- 12:30–13:30 **Fotografia: una col·lecció en gestació**
Roser Cambray, Coordinadora Tècnica de Pla Nacional de Fotografia

Dimecres 7 de novembre

- 9.30-10.30 h **Mediació i programació cultural: l'educació i les activitats**
Lluís Alabern, cap de Mediació i Programació Cultural
Norma Vélez, responsable d'Activitats

- 10:30– 11:00 h Pausa
- 11:00–12:00 h **Facilitant experiències i aprenentatges**
Teresa González, cap del Departament d'Educació, i Sandra Figueras,
tècnica del Departament d'Educació
- 12:00–13:30 h **Un exemple d'experiència educativa. Sessió pràctica de Visual Thinking Strategies**
Esther Fuertes, tècnica del Departament d'Educació

Dilluns 12 de novembre

- 9:30 – 10:30 h **Un observatori per conèixer els públics del Museu Nacional**
Maurici Dueñas, tècnic de la Unitat de Gestió de Públic
- 10.30 – 11:00 h Pausa
- 11:00– 13:00 h **Comunicació, premsa i xarxes socials**
Núria Perales, cap del Departament de Comunicació
Charo Canal, Cap de Premsa
Montse Gumà, cap de Projectes Digitals

Dimecres 14 de novembre

- 9:30–11:00 h **Innovació i estratègia digital del museu**
Conxa Rodà, cap d'Estratègia, Innovació i Transformació Digital
- 11:00–11:30 h Pausa
- 11:30–13:00 h **Recursos Humans i Serveis Econòmics**
Víctor Magrans, Administrador, i Joan Cirilo, Cap de serveis econòmics
i RRHH

Dilluns, 19 de novembre

- 9:30–12:30 h **2a estada amb professionals (opcional)**

Dimecres, 21 de novembre

- 9:30 – 10:30 h **Marca, Desenvolupament i Patrocini**
Emma Vandellós, cap de l'Àrea de Marca, Desenvolupament i
Patrocini Josep Pujadas, cap de Patrocini i Mecenatge
Elisabet Pueyo, cap de Màrqueting
- 10.30 – 11:00 h Pausa
- 11:00– 12:00 h **Events i Relacions externes**
Cristina Arellano, Cap de Desenvolupament i Esdeveniments
- 12:00– 13:00 h **Producció i muntatge d'exposicions temporals : l'exemple de "Liberxina. Pop i noves pràctiques artístiques 1966-1971"**
Maria Jesús Cabedo, tècnica de Gestió d'Exposicions

Dilluns, 26 de novembre

- 9:30–10:30 h **Responsabilitat Social. El Museu, amb tothom i per a tothom**
Josep Miquel Faura, Coordinador de Responsabilitat Social i Projectes
- 10:30–11:00 h Pausa
- 11:00 – 12:00 h **La biblioteca Joaquim Folch i Torres. Visita**
Yolanda Ruiz, tècnica de la Biblioteca Joaquim Folch i Torres
- 12:00–13:00 h **L'arxiu. Visita**
Pilar Blesa, cap del Departament de Gestió Documental i Arxiu

Dimecres 28 de novembre

- 9:30 – 12:30 h **Tercera estada amb un professional del museu (opcional)**

Dilluns 3 de desembre

- 9:30–11:00 **L'operativa de la seguretat i visita a la sala de control**
Joan Josep Pintado, cap del Departament de Seguretat
- 11.00 – 11:30 h Pausa
- 11:30 – 12:30 h **La reserva de fotografia. Visita**
Adela Laborda, tècnica del Gabinet de Dibuixos i Gravats

Dimecres 5 de desembre

- 9:30–10:30 h **El Gabinet de Dibuixos i gravats. Visita**
Mercè Saura, adjunta de conservació del Gabinet de Dibuixos i Gravats
- 10.30 – 11:00 h Pausa
- 11:00– 13:30 h **Les infraestructures, el manteniment i la sostenibilitat. Visita a les instal·lacions**
Xavier Abelló, cap de l'Àrea d'Infraestructures i Serveis Generals
Paco Fernández, tècnic de Manteniment d'Instal·lacions de l'Àrea d'Infraestructures i Serveis Generals

Dilluns 10 de desembre

- 9.30 – 11:00 h **La Xarxa de Museus d'Art de Catalunya**
Mireia Rosich, Directora de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer, i Aina Soler, Coordinadora de la Xarxa de Museus
- 11:00–11:30 Pausa
- 11:30–12:30 **Els Amics del MNAC**
Cristina Martí, directora de la Fundació Amics del Museu Nacional
- 12:30 – 13:00 h **Valoració final del curs i cloenda**

Bonaventura Bassegoda (UAB)
Lluís Alabern, cap de Mediació i Programació Cultural
Norma Vélez, responsable d'Activitats

Avaluació:

Assistència i participació activa a classe: 50 %

L'estudiant ha de desenvolupar un projecte relacionat amb un dels àmbits del museu:
50 %

Mòdul optatiu 6: Crítica, comissariat i difusió de l'art

10 crèdits ECTS

Coordinador: Jaume Vidal Oliveras (UAB)

Fer visible l'art contemporani: la crítica i el comissariat d'exposicions. Aquest mòdul es planteja com un taller sobre la crítica d'art centrat en el comissariat i la gestió d'exposicions d'art. El mòdul conté sessions de tipus teòric, sessions de seminari on professionals del sector expliquen els seus projectes (alguns dels quals es veuran *in situ*) i un projecte pràctic. Aquest projecte consisteix en el disseny i elaboració en comú d'un projecte d'exposició amb material del fons artístic, documental o patrimonial de la UAB. L'exposició tindrà lloc a l'espai d'exposicions de la Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General i s'inaugurarà al públic al finalitzar el curs.

Programa:

1. Presentació del mòdul. L'ecosistema de l'art i les funcions i models de la crítica de l'art. De la crítica de l'art al comissariat d'exposicions. Encàrrec de ressenyes d'exposicions i encàrrec d'un projecte d'exposició. Primer contacte amb els materials i recursos disponibles per realitzar l'exposició. Jaume Vidal Oliveras.
2. Noció i pràctica del comissariat I. Valentín Roma (UAB i Director de La Virreina Centre de la Imatge).
3. Noció i pràctica del comissariat II. Teresa Grandas (Conservadora Museu d'Art Contemporani de Barcelona).
4. Noció i pràctica del comissariat III. Daniel Giralt-Miracle (Comissari, historiador i crític d'art).
5. Noció i pràctica del comissariat IV. David G. Torres (UAB i crític i comissari independent).
6. Presentació, correcció i debat col·lectiu dels comentaris crítics dels alumnes. Lliurament del projecte d'exposició. Jaume Vidal Oliveras.
7. Síntesi dels diversos guions d'exposició. Proposta d'encàrrec. Inici de la sol·licitud de préstec de les peces, de les autoritzacions, assegurança, encàrrecs

- de materials o treballs de muntatge. Jaume Vidal Oliveras i Jesús Galdón (Dissenyador).
8. Comunicació i difusió. Inés Martínez-Ribas (Consultora de comunicació independent).
  9. Proposta muntatge. Debat. Jaume Vidal Oliveras i Jesús Galdón.
  10. Seguiment exposició. Tancament de processos. Textos, materials web, dossier de premsa. Sol·licituds, tràmits i assegurança. Jaume Vidal Oliveras.
  11. Seguiment exposició. Tancament de processos. Jaume Vidal Oliveras.
  12. Crítica institucional i polítiques culturals. Joan Minguet (UAB).
  13. Filmar l'art: un recorregut a través del documental d'art, les seves tipologies i funcions I. Núria Llorens (UAB).
  14. Filmar l'art: un recorregut a través del documental d'art, les seves tipologies i funcions I. Núria Llorens.
  15. Trasllat de peces, registre i muntatge de l'exposició. Jaume Vidal Oliveras i Jesús Galdón.
  16. Estratègies i procediments administratius en la gestió i producció d'exposicions. Txema Romero (Director del Museu d'Art de Cerdanyola).
  17. Preparació i exhibició d'exposicions virtuals I. Marina Carbonell (Servei de Biblioteques UAB).
  18. Preparació i exhibició d'exposicions virtuals II. Marina Carbonell (Servei de Biblioteques UAB).

Avaluació:

Entrega de projectes individuals: 30%

Elaboració del treball corresponent a la realització del projecte expositiu portat a terme conjuntament pels alumnes i coordinat pel coordinador del mòdul: 50%

Assistència i participació activa a classe: 20%

Mòdul optatiu 7: Art i comerç

10 crèdits ECTS

Coordinador: Bonaventura Bassegoda (UAB)

Aquest mòdul es proposa oferir unes nocions bàsiques a l'entorn del funcionament del mercat i el col·leccionisme dels objectes artístics de valor patrimonial. Hi ha una part del mòdul de caràcter més històric que intenta explicar els mecanismes que han configurat el col·leccionisme d'art i els museus a Catalunya des del segle XIX fins a l'actualitat amb tres sessions a càrrec de B. Bassegoda i una més sobre l'evolució de les galeries d'art a càrrec de F. Fontbona. La resta de les sessions tenen un caràcter més obert i d'orientació professional. S'expliquen uns casos pràctics de presentació i disseny d'un projecte museogràfic (R. Cornudella) i uns altres de gestió de comissariat d'exposicions (R. Bru). Es preveu la participació de diversos professionals relacionats

amb el mercat i el col·leccionisme: un conservador d'una gran col·lecció particular (J. Barrachina), un antiquari (A. Ramon), una experta en el mercat de l'art contemporani (V. Porcel), un professional d'una casa de subhastes (E. Carranco), un estudiós i col·leccionista (V. Furió), un pèrit i assessor de col·leccionistes (Jordi de Nadal), un mossos d'Esquadra de la unitat de Patrimoni, i una conservadora de museu (L. Bartolomé). El curs es completa amb dues visites a col·leccions (V. Solanilla i R. Bru) i a la Fundació Miró per conèixer els protocols de certificació d'autenticitat de les obres gràfiques de Miró (T. Montaner).

Programa:

1. La formació del sistema dels museus públics i dels museus diocesans de Catalunya B. Bassegoda. 12 de febrer de 2019.
2. El comissariat d'exposicions d'art no contemporani. Estudi de casos. Ricard Bru. 19 de febrer de 2019.
3. L'elaboració d'un projecte museològic d'art no contemporani. Estudi de casos. Rafael Cornudella. 26 de febrer de 2019.
4. L'estudi del fenomen col·leccionista. Estat de la qüestió a Catalunya. 5 de març de 2019.
5. El mercat i les galeries d'art a Barcelona dels orígens fins al segle XX. Francesc Fontbona (Historiador de l'Art. Institut d'Estudis Catalans) 12 de març de 2019.
6. El mercat de l'art contemporani. Les grans fires internacionals d'art. Violant Porcel (Galerista) 19 de març de 2019.
7. La gestió dels patrimonis artístics particulars. Les assegurances d'obres d'art i la gestió de vendes i adquisicions. Jordi de Nadal (Assessor i pèrit per a col·leccionistes d'art) 26 de març de 2019
8. La persecució dels delictes contra el patrimoni artístic i arqueològic. Pere Canal (Unitat central de Patrimoni Històric. Mossos d'Esquadra, Generalitat de Catalunya) 2 d'abril de 2019
9. Les vendes en subhastes públiques. L'experiència de la casa Balclis. Enric Carranco (Balclis, Barcelona) 9 d'abril de 2019.
10. Visita a una col·lecció. Victòria Solanilla. 26 d'abril de 2019 .
11. El col·leccionisme com experiència d'estudi. La col·lecció Furió de gravat antic. Vicenç Furió (Professor del Departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona) 30 d'abril de 2019.
12. La gestió d'una gran col·lecció particular d'art d'alta època. Jaume Barrachina (Director del Museu del Castell de Peralada) 7 de maig de 2019.

13. El peritatge de les obres d'art. El cas de l'obra de Joan Miró. Teresa Montaner i Elena Escolar (Conservadores de la Fundació Joan Miró) 14 de maig de 2019.
14. El concepte "original" en l'escultura contemporània. El cas de Salvador Dalí. Laura Bartolomé (Conservadora del Museu Dalí, Figueras) 21 de maig de 2019.
15. Visita al *Museu de les cultures del món* de Barcelona. Ricard Bru. 31 de maig de 2019
16. Les exposicions d'art retrospectiu i el desenvolupament de la Història de l'Art als segles XIX i XX. B.Bassegoda. 4 de juny de 2019.

Avaluació :

Entrega d'un treball individual : 50%

Tutories de seguiment del treball: 30%

Assistència i participació activa a classe: 20%

El treball individual, d'extensió breu, ha de demostrar la capacitat de l'alumne per desenvolupar coneixement i capacitats a l'entorn d'aquests temes. Pot ser un estudi sobre un col·leccionista, un museu, una galeria, un antiquari; o també un exercici pràctic de catalogació i taxació d'una obra d'art, o de gestió d'un tema legal o promocional en relació a una peça o col·lecció, etc. El tema escollit caldrà determinar-lo de comú acord entre el coordinador del mòdul i l'alumne el més aviat possible un cop iniciades les classes.
